

2014 m. vasario 6 d., ketvirtadienis

P7_TA(2014)0101

ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimas

2014 m. vasario 6 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimo (2014/2533(RSP))

(2017/C 093/20)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Rusijos,
 - atsižvelgdamas į galiojantį partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą, kuriuo sukuriama Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Rusijos Federacijos partnerystė, ir į vykstančias derybas dėl naujo ES ir Rusijos susitarimo,
 - atsižvelgdamas į iniciatyvą „Partnerystė siekiant modernizavimo“, pradėtą 2010 m. Rostove prie Dono, ir į Rusijos vadovų pareikštą išsipareigojimą vadovautis teisinės valstybės principais kaip esminiu Rusijos modernizavimo pagrindu,
 - atsižvelgdamas į bendrame pareiškimе, paskelbtame 2003 m. gegužės 31 d. pasibaigus Sankt Peterburge vykusiam 11-ajam ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimui, nurodytą bendrą ES ir Rusijos tikslą sukurti bendrą ekonominę erdvę, bendrą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, bendrą bendradarbiavimo išorės saugumo klausimais erdvę ir bendrą mokslinių tyrimų ir švietimo, įskaitant kultūrinius aspektus, erdvę (keturios bendrosios erdvės),
 - atsižvelgdamas į 2013 m. lapkričio 28 d. ES ir Rusijos konsultacijas žmogaus teisių klausimais,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. lapkričio 28 ir 29 d. Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimą,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. sausio 28 d. ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimą,
 - atsižvelgdamas į Komisijos pirmininko José Manuelio Durão Barroso pareiškimą ir Europos Vadovų Tarybos pirmininko Hermano Van Rompuy pastabas, pasibaigus ES ir Rusijos 2014 m. sausio 28 d. aukščiausiojo lygio susitikimui,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. sausio 28 d. bendrą ES ir Rusijos pareiškimą dėl kovos su terorizmu,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi ES tebėra išsipareigojusi toliau vystyti ir plėtoti ES ir Rusijos santykius ir tą rodo jos išsipareigojimas atsakingai įsitraukti į derybas dėl naujo pagrindų susitarimo, kuris padėtų toliau vystyti ES ir Rusijos santykius, taip pat kadangi ES ir Rusija užmezgė tvirtus ir visapusiškus santykius, ypač energetikos, ekonomikos ir verslo sektoriuose;
- B. kadangi 2014 m. sausio 28 d. įvykęs ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimas tetruko tik tris valandas ir jo metu buvo aptariama nedaug klausimų, o tai parodo sunkumus, kylančius ES ir Rusijai palaikant santykius, daugiausia dėl Rusijos spaudimo Rytų partnerystės šalims;
- C. kadangi glaudesnis ES ir Rusijos bendradarbiavimas ir geri kaimynystės santykiai labai svarbūs siekiant užtikrinti stabilumą, saugumą ir gerovę Europoje ir ypač bendros kaimynystės šalyse; kadangi ES ir Rusijos Federacijos strateginės partnerystės plėtojimą galima grįžti tik bendromis vertybėmis; kadangi nepaprastai svarbu paskatinti abiejų partnerių visų institucijų, organizacijų ir forumų tarptautinio lygmens bendradarbiavimą, siekiant pagerinti visuotinį valdymą ir spręsti bendras problemas;
- D. kadangi tebenerimaujama dėl Rusijos Federacijoje vykstančių pokyčių, susijusių su pagarba žmogaus teisėms ir jų apsauga, taip pat su visuotinai pripažįstamų demokratijos ir teisinės valstybės principų laikymusi; kadangi Rusijos Federacija yra visateisė Europos Tarybos ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos narė ir todėl yra išsipareigojusi laikytis demokratijos principų ir gerbti žmogaus teises;
- E. kadangi Vilniaus Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikime visi dalyviai dar kartą patvirtino savo išsipareigojimą laikytis tarptautinės teisės principų ir puoselėti pagrindines vertybes, įskaitant demokratiją, teisinės valstybės principus ir pagarbą žmogaus teisėms;

2014 m. vasario 6 d., ketvirtadienis

- F. kadangi geri kaimyniški santykiai, taika ir stabilumas bendros kaimynystės šalyse atitinka ir Rusijos, ir ES interesus; kadangi atviras, nuoširdus ir rezultatų siekiu pagrįstas dialogas turėtų vykti krizių šiose šalyse klausimais, visų pirma, susijusiais su išaldytais konfliktais, siekiant sustiprinti saugumą ir stabilumą, remti atitinkamų šalių teritorinį nedalomumą ir parengti bendrus krizių valdymo mechanizmus;
- G. kadangi Rytų partnerystės šalis turi visiškai suverenią teisę ir laisvę kaip lygiavertės partnerės plėtoti santykius su savo pasirinktomis šalimis, remdamosi Helsinkio susitarimais;
- H. kadangi sienų statymo Abchazijoje ir Cchinvalio regione (Pietų Osetija) procesas vyksta sparčiau ir priešiškoje atmosferoje, ši procesą remia Rusijos pajėgos ir šie veiksmai vykdomi Gruzijos teritorijos sąskaita;
- I. kadangi nuo 2013 m. gruodžio 1 d. oro vežėjai Rusijos valdžios institucijoms perduoda išankstinės informacijos apie keleivius (API) duomenis ir kadangi nuo 2014 m. liepos 1 d. Rusijos valdžios institucijos reikalauja pateikti visus skydžių virš Rusijos teritorijos keleivių ir įgulos duomenis; kadangi Rusijos valdžios institucijos siekia sukurti visapusišką keleivio duomenų įrašo rinkimo sistemą;
- pažymi, kad 2014 m. sausio 28 d. ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimas – tai proga apsvarstyti ES ir Rusijos strateginės partnerystės pobūdį ir kryptį ir išsiaiškinti klausimus, dėl kurių nesutariama; pažymi, kad trumpesnės trukmės ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimas atspindi dabartinę ES ir Rusijos santykių padėtį, kuri leidžia pragmatiškai keistis nuomonėmis pagrindiniais klausimais, tačiau simbolizuoja šiuo metu išskylančius ES ir Rusijos bendradarbiavimo sunkumus; tikisi, kad po šių diskusijų pagerės abipusis pasitikėjimas ir bus sudarytos sąlygos suteikti naują politinį impulsą, kad būtų toliau plėtojama partnerystė;
 - dar kartą patvirtina savo įsitikinimą, kad kuriant strateginę bendradarbiavimą Rusija tebėra viena svarbiausių ES partnerių, su kuria sieja ne tik bendri ekonominiai ir prekybos interesai, bet ir siekis užtikrinti, kad būtų laikomasi visuotinai pripažintų demokratinių vertybių; pabrėžia, kad norint padaryti pažangą plėtojant dvišalius santykius būtina atvira diskusija, kad būtų galima išsiaiškinti klausimus, dėl kurių kyla savitarpio nesutarimų;
 - pabrėžia, kad būtinas tvarus ir konstruktyvus dialogas siekiant aptarti įvykius bendros kaimynystės šalyse, taip pat ir įvairias regionines ekonominės integracijos iniciatyvas, visų pirma tokių iniciatyvų poveikį prekybai, remiantis esamais įsipareigojimais Pasaulio prekybos organizacijai (PPO); ragina ES ir Rusiją rasti būdų, kaip būtų galima užtikrinti didesnę atitinkamų regioninės integracijos procesų suderinamumą, tuo pat metu ir toliau siekiant ateityje įgyvendinti bendros prekybos ir ekonominės zonos viziją;
 - pakartoja, kad ES ir Rusijos dialogas klausimais, susijusiais su bendra kaimynyste, turi būti grindžiamas pagrindiniu kaimyninių šalių suverenumo ir nepriklausomumo pasirenkant politines ir prekybines sąjungas principu; yra įsitikinęs, kad tolesnės ES vertybėmis ir standartais pagrįstos politinės ir ekonominės reformos Rytų partnerystės šalyse, įskaitant Ukrainą, galiausiai pasitarnaus ir Rusijos interesams, nes prie jos sienų bus išplėsta stabilumo, klestėjimo ir bendradarbiavimo zona; primena apie ES nuolatinį kvietimą Rusijai prisidėti prie šio proceso vykdant konstruktyvų bendradarbiavimą su Rytų partnerystės šalimis; nepitaria Rusijos ketinimui Rytų partnerystės regioną ir toliau laikyti savo įtakos zona; mano, kad tik patys Ukrainos piliečiai turėtų turėti teisę spręsti, kokia bus jų šalies ateitis;
 - apgailstauja, kad Rusijos vadovybė ES Rytų partnerystę laiko pavojumi jos pačios politiniams ir ekonominiams interesams; pabrėžia, kad, priešingai, suaktyvėjusi prekybinė ir ekonominė veikla Rusijai bus naudinga ir kad stabili ir nuspėjama padėtis kaimyninėse šalyse sustiprins jos saugumą; pabrėžia, jog svarbu plėtoti sąveiką, kad bendros kaimynystės šalys galėtų pasinaudoti dvišaliais ES ir Rusijos Federacijos santykiais ir gauti iš jų kuo daugiau naudos;
 - pakartoja, kad, priešingai nei Rusijos remiamos muitų sąjungos atveju, ES susitarimais su Rytų partnerystės šalimis dėl glaudaus bendradarbiavimo ir visapusiškos laisvosios prekybos zonos pastarosioms nedraudžiama sudaryti laisvosios prekybos sutarčių su trečiosiomis šalimis; todėl pažymi, kad pasirašiusios asociacijos susitarimą, į kurį įtraukiamos nuostatos dėl glaudaus bendradarbiavimo ir visapusiškos laisvosios prekybos zonos, Rytų partnerystės šalys vis dar galės vykdyti laisvą prekybą su Rusija pagal laisvosios prekybos susitarimus, šiuo metu pasirašytus kaip Nepriklausomų valstybių sandraugos (NVS) dalis;
 - tikisi, kad tuo atveju, jei bus sudarytos tinkamos sąlygos, derybas dėl naujo susitarimo bus galima pradėti per kitą aukščiausiojo lygio susitikimą, kurį numatyta surengti 2014 m. birželio mėn. Sočyje; apgailstauja dėl to, kad nedaroma pažangos derantis dėl naujo partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo, kuris turės pakeisti dabartinį susitarimą; tai visų pirma susiję su Rusijos atstovų įsipareigojimo pradėti esmines derybas dėl prekybos skyriaus stygiumi; pabrėžia, kad būtina ir toliau laikytis įsipareigojimų, susijusių su partneryste siekiant modernizavimo;

2014 m. vasario 6 d., ketvirtadienis

8. ragina būsimosios kadencijos Europos Komisiją veiksmingai koordinuoti ES politinius išsipareigojimus, susijusius su Rusija, suteikti aiškų ir pagrindinį vaidmenį Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei ir valstybėms narėms išsipareigoti laikytis vieningos pozicijos palaikant santykius su Rusija;
9. ragina Rusiją vykdyti visas savo daugiašales pareigas, atsiradusias prisijungus prie PPO, ir visapusiškai įgyvendinti savo išsipareigojimus PPO; ragina Rusiją netaikyti savavališkų draudimų importuoti produktus iš ES valstybių narių, kadangi tokios priemonės kenkia ne tik dvišaliams atskirų valstybių narių ir Rusijos santykiams, bet taip pat ES ir Rusijos santykiams;
10. griežtai smerkia Volgograde neseniai įvykdytus teroristinius išpuolius; palankiai vertina 2014 m. sausio 28 d. priimtą bendrą ES ir Rusijos pareiškimą dėl kovos su terorizmu, pagal kurį ES ir Rusija susitarė apsaugoti galimybes toliau stiprinti bendradarbiavimą imantis priemonių dėl teroristų vykdomų nusikaltimų ir organizuotu nusikalstamumu, išplėsti bendradarbiavimą keičiantis gerąja patirtimi kovos su terorizmu srityje ir rengiant kovos su terorizmu specialistus, taip pat stiprinti bendradarbiavimą JT sistemoje ir kituose daugiašaliuose forumuose;
11. atkreipia dėmesį į ES ir Rusijos bendrųjų erdvių pažangos ataskaitas, kuriose aprašoma pažanga arba regresas įgyvendinant ES ir Rusijos bendrąsias erdves ir veiksmų planus, priimtus 2005 m.; ypač remia bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje ir pabrėžia, kad keturios bendrosios erdvės grindžiamos abipusiškumo principu;
12. pabrėžia energetinio saugumo svarbą ir tai, kad gamtinių išteklių tiekimas neturėtų būti naudojamas kaip politinė priemonė; pabrėžia, kad abiem pusėms svarbu bendradarbiauti energetikos srityje, nes tai galimybė tęsti bendradarbiavimą prekybos ir ekonomikos srityje atviroje ir skaidrioje rinkoje, visapusiškai atsižvelgiant į ES poreikį užsitikrinti tiekimo kanalų ir energijos tiekėjų įvairovę; pabrėžia, kad minėtojo bendradarbiavimo pagrindu turėtų tapti tarpusavio priklausomybės ir skaidrumo principai, taip pat vienodos galimybės patekti į rinkas, naudotis infrastruktūra ir investuoti; ragina, kad ES ir Rusijos bendradarbiavimas energetikos srityje būtų tvirtai grindžiamas vidaus rinkos principais, įskaitant trečiąjį energetikos dokumentų rinkinį, ypač trečiųjų šalių prieigos galimybių atžvilgiu, ir Energetikos chartijos sutartį; yra įsitikinęs, kad visiškas Rusijos pritarimas Energetikos chartijos sutarties principams duotų abipusės naudos dvišaliams santykiams energetikos srityje; ragina ES ir Rusiją glaudžiai bendradarbiauti žaliavų ir retųjų žemių, ypač tų, kurios laikomos itin svarbiomis, tiekimo klausimu ir atsižvelgdamas į tai ragina laikytis tarptautinių, visų pirma PPO, taisyklių;
13. primygtinai ragina Rusijos Federaciją padidinti savo įnašą, siekiant spręsti klimato kaitos problemą; visų pirma ragina Rusiją pradėti įgyvendinti antrojo išsipareigojimų laikotarpio tikslą ir šiuo tikslu ratifikuoti Dohos konferencijoje priimtus Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo pakeitimus;
14. primena savo išsipareigojimą siekti ilgalaikio tikslo įvesti bevizį kelionių tarp ES ir Rusijos režimą, kuris būtų įvedamas palaipsniui, atsižvelgiant į esmę ir praktinę pažangą; pažymi, kad vyksta derybos dėl patobulinto vizų režimo supaprastinimo susitarimo ir jau įgyvendinami bendri veiksmai siekiant bevizio trumpų kelionių režimo; reiškia susirūpinimą dėl planų didelį skaičių Rusijos pareigūnų, turinčių tarnybinius pasus, patogumo sumetimais įtraukti į vizų režimo supaprastinimo susitarimą;
15. reiškia susirūpinimą dėl Rusijos Federacijoje vykstančių pokyčių, susijusių su pagarba žmogaus teisėms ir jų apsauga, taip pat su visuotinai pripažįstamų demokratijos principų, taisyklių ir procedūrų laikymusi, visų pirma kalbant apie įstatymą dėl užsienio agentų, prieš lesbietes, gėjus, biseksualius, translyčius ir interseksualius asmenis (LGBTI) nukreiptus įstatymus, vėl nustatytą baudžiamąją atsakomybę už šmeižtą, įstatymą dėl valstybės išdavimo ir viešus protestus reglamentuojančius įstatymus; primygtinai ragina Rusiją laikytis savo, kaip Europos Tarybos narės, tarptautinių išsipareigojimų;
16. palankiai vertina neseniai paskelbtą amnestiją ir pabrėžia, kad aiški ir patikima pagrindinių laisvių, žmogaus teisių ir teisinės valstybės principų koncepcija padės toliau stiprinti strateginę partnerystę; pabrėžia, kad nepriklausoma, nešališka ir veiksminga teisingumo sistema yra pagrindinis teisinės valstybės elementas ir didele dalimi prisideda kuriant patikimą ir stabilų verslo ir investicijų aplinką;
17. reiškia susirūpinimą dėl bendros žmogaus teisių padėties Rusijoje ir dėl to, kad nėra jokio poslinkio ES ir Rusijos konsultacijų žmogaus teisių klausimais procedūrose; ypač apgailėstauja, kad šis dialogas tapo procesu, o ne pamatuojamų ir apčiuopiamų rezultatų siekimo priemone; dar kartą primygtinai teigia, kad būtina į tas konsultacijas žmogaus teisių klausimais įtraukti viešus pažangos rodiklius, siekiant gerinti dialogo procedūras, pvz., keičiant konsultacijų vietą, užtikrinant Rusijos nevyriausybinę organizaciją ir Rusijos valdžios institucijų sąveiką vykstant šiam procesui ir nustatant Rusijos delegacijos sudėtį, ir pateikti viešus pažangos vertinimus per ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimus ir po Partnerystės tarybos posėdžių;

2014 m. vasario 6 d., ketvirtadienis

18. ragina Rusiją visiškai panaikinti federalinį įstatymą, kuriuo draudžiama netradicinių seksualinių santykių propaganda, ir panašius regioninius įstatymus, draudžiančius tokią propagandą, nes jais apribojamos žmogaus teisės, visų pirma saviraiškos bei susirinkimų laisvės, susijusios su seksualine orientacija ir lytine tapatybe; reiškia rimtą susirūpinimą dėl neigiamų šių įstatymų pasekmių visuomenei, turint omenyje didėjančią LGBTI asmenų diskriminaciją ir smurtą prieš juos; ragina ES delegaciją teikti daugiau paramos LGBTI asmenų žmogaus teisių gynėjams, laikantis atitinkamų gairių;
19. pakartoja savo raginimą Komisijai, vykdant tolesnį Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonės ir pilietinės visuomenės organizacijoms ir vietos valdžios institucijoms skirtos finansinės priemonės programavimo procesą, dėti daug daugiau pastangų siekiant teikti pagalbą engiamai pilietinei visuomenei padvigubinant šaliai skirtus finansinius asignavimus;
20. pabrėžia, kad reguliarūs susitikimai, kuriuose vyksta politinis dialogas įvairiausiai užsienio politikos klausimais, yra esminis ES ir Rusijos santykių elementas; teigia, kad Rusija, kaip nuolatinė JT Saugumo Tarybos narė, privalo prisiimti atsakomybę tarptautinių krizių metu; ragina Rusiją laikytis labai konstruktyvaus požiūrio konferencijoje „Ženeva II“ dėl Sirijos, kurios tikslas – rasti politinį konflikto sprendimą; palankiai vertina Rusijos kartu su JAV ir tarptautine bendruomene dedamas pastangas siekiant, kad būtų patvirtinta JT Saugumo Tarybos rezoliucija dėl Sirijos cheminių ginklų sunaikinimo ir derybų „Ženevos II“ pradžios;
21. pabrėžia dialogo ir bendradarbiavimo su Rusija pasaulinio masto klausimais svarbą siekiant veiksmingai spręsti klausimus, pvz., susijusius su Afganistanu, Artimųjų Rytų taikos procesu ir piratavimu prie Somalio pusiasalio; ragina plėsti ir stiprinti šį bendradarbiavimą siekiant imtis bendrų veiksmų dėl Irano branduolinės programos;
22. ragina Rusiją panaikinti Gruzijos Abchazijos ir Cchinvalio (Pietų Osetijos) regionų nepriklausomybės pripažinimą; griežtai smerkia sienų statymo Abchazijoje ir Cchinvalio regione (Pietų Osetija) procesą, dėl kurio buvo išplėstas okupuotųjų teritorijų plotas Gruzijos teritorijos sąskaita; ragina Gruziją ir Rusiją besąlygiškai pradėti tiesiogines derybas dėl daugelio klausimų, prireikus tarpininkaujant abiem pusėms priimtina trečiajai šaliai; šios derybos turėtų papildyti, o ne pakeisti vykstantį Ženevos procesą;
23. ragina Rusijos Federaciją įvykdyti 1996 m. Europos Taryboje priimtus ir į ESBO aukščiausiojo lygio susitikimų (Stambulas, 1999 m. ir Portas, 2002 m.) sprendimus įtrauktus įsipareigojimus dėl Rusijos karinių pajėgų išvedimo ir ginklų pašalinimo iš Moldovos teritorijos; išreiškia susirūpinimą dėl to, kad šiuo klausimu nepadaryta pažangos; pabrėžia, kad visos derybų „5+2“ šalys įsipareigojo išspręsti konfliktą remdamosi Moldovos Respublikos teritorinio nedalomumo principu; ragina Rusija atlikti konstruktyvų vaidmenį Minsko grupei dedant pastangas išspręsti užsitęsusių konfliktą Kalnų Karabache;
24. mano, kad būtina atnaujinti pastangas norint stiprinti ES ir Rusijos bendradarbiavimą ir dialogą regioninio saugumo klausimais, įskaitant užsitęsusių konfliktų kaimyninėse šalyse sprendimą;
25. pabrėžia, kad svarbu stiprinti ES ir Rusijos kultūrų dialogą, gilinti žinias apie viena kitos istoriją ir kultūrinį paveldą, taip pat skatinti studentų, mokytojų, dėstytojų ir tyrėjų judumą ir mainus siekiant sudaryti palankesnes sąlygas užmegzti asmeninius ryšius ir taip pateikti matomus ir konkrečius tvarios partnerystės, kuri ilgos trukmės laikotarpiu padės kurti vertybių bendriją, įrodymus;
26. ragina Rusijos valdžios institucijas bendradarbiauti atveriant Rusijos archyvus, suteikiant prieigą prie jų tyrėjams ir išslaptinant atitinkamus dokumentus, įskaitant informaciją apie Raoulio Wallenbergo, kuris prieš 70 metų išgelbėjo tūkstančius Vengrijos žydų nuo genocido, likimą;
27. palankiai vertina ES ir Rusijos parlamentinio bendradarbiavimo komiteto, kaip platformos siekiant plėtoti bendradarbiavimą ir palaikyti nuolatinį dviejų parlamentinių institucijų dialogą, darbą;
28. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Rytų partnerystės šalių vyriausybėms ir parlamentams, Rusijos Federacijos prezidentui, vyriausybei ir parlamentui, Europos Tarybai ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai.